

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	154 - 01 - 18
Дата	16 , 04 2021 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

09
17 X

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс с мотиви към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Мая Големидарова Мачонч
Румяна Маринова Кочев
Мелба Тасева

Никола Харизанов
Снежана Христова Бонил
Милена Велика Ангелов
Зоранка Георгиев Ангелов
Стефан Димитров Стефанов
Снежана Кочев
Валентина Василева Василева - Киландарска
Мария Василева Василева

Максим Козев Зенчев

RECEIVED TO COLLECTOR

APR 11 1954

Арман ЕРІЧУК

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Изборния кодекс

Обн., ДВ, бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г., изм., бр. 35 от 22.04.2014 г., в сила от 22.04.2014 г., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., изм. и доп., бр. 39 от 26.05.2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 57 от 22.07.2016 г., в сила от 22.07.2016 г., бр. 85 от 28.10.2016 г., в сила от 28.10.2016 г., доп., бр. 97 от 6.12.2016 г.; изм. с Решение № 3 от 23.02.2017 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 20 от 7.03.2017 г.; изм., бр. 85 от 24.10.2017 г., бр. 94 от 13.11.2018 г., изм. и доп., бр. 102 от 11.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 17 от 26.02.2019 г., бр. 21 от 12.03.2019 г., в сила от 12.03.2019 г., изм., бр. 29 от 8.04.2019 г., в сила от 8.04.2019 г., бр. 34 от 23.04.2019 г., изм. и доп., бр. 60 от 30.07.2019 г., в сила от 30.07.2019 г., изм., бр. 61 от 2.08.2019 г., в сила от 2.08.2019 г., изм. и доп., бр. 88 от 13.10.2020 г., изм., бр. 107 от 18.12.2020 г.

§ 1. В чл. 7, ал. 1 думите „територията на страната се разделя на” се заменят със „се образуват”.

§ 2. В чл. 11 алинея 2 се отменя.

§ 3. В чл. 12 след думата „място“ се добавя „въз основа на обобщените данни по чл. 14“ .

§ 4. Член 14 се изменя така:

„Образуване на избирателни секции извън страната

Чл. 14. Избирателните секции извън страната се образуват:

1. където има дипломатическо или консулско представителство - при наличие на не по-малко от 20 избиратели, подали заявление по чл. 16, ал. 1;

2. извън т. 1 - при наличие на не по-малко от 40 избиратели, подали заявление по чл. 16, ал. 1; при избори за членове на Европейския парламент от Република България такива секции се образуват само в държави - членки на Европейския съюз;

3. в местата, в които на проведени до 5 години преди изборния ден

избори е имало образувана поне една избирателна секция, в която са гласували не по-малко от 100 избиратели; списъкът на местата и прогнозният брой секции във всяко място се обявява от Централната избирателна комисия не по-късно от 50 дни преди изборния ден; при избори за членове на Европейския парламент от Република България такива секции се образуват само в държави -членки на Европейския съюз;

4. извън местата по т. 1 - 3 по преценка на ръководителите на дипломатическите и консулските представителства въз основа на общия брой подадени заявления или на общия брой на гласувалите на предходни избори, включително и когато броят на подадените заявления за определено място е по-малък от 40; ръководителите на дипломатическите или консулските представителства на Република България изпращат мотивирано предложение до Централната избирателна комисия не по-късно от 22 дни преди изборния ден; при избори за членове на Европейския парламент от Република България такива секции се образуват само в държави -членки на Европейския съюз.

§ 5. В чл. 18 изречение второ и трето се изменят така: „Органите на изпълнителната власт и другите институции осъществяват дейности от организационен и технически характер по осигуряването на избирателните комисии, включително с бюлетини за секциите по чл. 206, ал. 2, изборни книжа, техника, консумативи и други материали. Отпечатването на хартиени бюлетини за секциите по чл. 206, ал. 2, машинното гласуване, видео-заснемането и онлайн излъчването на установяването на резултатите, съставянето и приемането на протоколите и въвеждането на данните в изчислителните центрове и свързаните с тях дейности се възлага и контролира от Централната избирателна комисия.“

§ 6. В чл. 24 се правят следните изменения:

1. Ал. 1 се променя, както следва: „Избирателните списъци се съставят поотделно за всяка избирателна секция въз основа на предоставена от Централната избирателна комисия информация за българските граждани, гласували на последните избори, които отговарят на изискванията на чл. 243, чл. 307, чл. 350 и чл. 396 от ИК. Предварителните избирателни списъци се обявяват на видно място в района на избирателната секция и се публикуват на интернет страницата на съответната община. Централната избирателна комисия провежда информационна кампания за включване на избирателите, които не са част от списъците по правилата на чл. 25а-чл.25г. Избирателните списъци за гласуване се предават на секционните избирателни комисии в деня преди изборния ден.

2. В ал. 2 след думите „постоянен адрес“ се добавя „на българските граждани, гласували на последните избори, включително и тези, гласували

по настоящ адрес или с удостоверение за гласуване на друго място. Централната изборителна комисия следи едно и също лице да не присъства в повече от един изборителен списък“.

3. Създава се нова ал. 3 със следния текст: „(3) След провеждането на избори Централната изборителна комисия в двумесечен срок съставя списък на гласувалите български граждани, с който допълва публичния списък на изборителите по чл. 57, ал. 1, т. 9 и който изпраща на органите по чл. 23 за съставяне и допълване на изборителните списъци.“. Настоящата ал.3 става ал. 4.

§ 7. В чл. 25 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 след думите „всички български граждани,“ се добавя „гласували на последните избори“, а след думите „представяне на“ текстът става „заявление за регистрация по чл. 25а, придружено със съответния документ“.

2. В ал. 2, след думите „всички български граждани,“ се поставя запетайка и текстът гласи „гласували на последните избори“.

§ 8. В чл. 26, ал. 1 след думите „и благоустройството“ се добавя „по правилата на чл. 25“.

§ 9. Създават се нови чл. 25а – чл. 25г със следния текст:

„Кампания за регистрация за гласуване

Чл. 25а. (1) Преди всеки избор Централната изборителна комисия провежда кампания за вписване в изборителните списъци на хората, които не са гласували на никой от последните избори. Кампанията се обявява с решение на Централната изборителна комисия, което се публикува в най-малко 3 национални медии.

(2) Кампанията започва с насрочването на изборите и продължава до изборния ден, като в следствие на нея към изборителните списъци по чл. 25 се допълват изборителите, които не са гласували на последните избори, но са заявили желание да гласуват.

(3) Българските граждани, които имат право да избират, но не са включени в изборителните списъци, могат да заявят желанието си да гласуват с подаване на заявление по образец до органите по чл. 23, ал. 1, кметовете на кметства или до българско дипломатическо или консулско представителство в срок до 5 дни преди изборния ден.

(4) Заявленията по ал. 3 се подават:

1. с писмено заявление по образец на Централната изборителна комисия пред компетентния съгласно ал. 3 орган;

2. по електронен път с попълване на трите имена на изборителя, единен граждански номер, собственото име на майката и постоянния му адрес във формуляр на специална страница в интернет, създадена от Централната изборителна комисия. За изборителите с неизвестна майка се

предвижда специално поле за отбелязване на това обстоятелство във формуляра.

(5) При изпращане по електронен път избирателят е длъжен да посочи електронен адрес за получаване на съобщения, на който се извършва уведомяването по ал. 6. Избирателят се смята за уведомен за отказа с изпращането на съответното електронно съобщение.

(6) Отказите за регистрация се съобщават и обжалват по реда на чл. 45.

Заличаване на незаконна регистрация

Чл. 25б. (1) Когато се установи, че регистрацията на избирател за гласуване е извършена без наличие на заявление, подадено от него, регистрацията се заличава служебно с акт на кмета на общината или района, на длъжностни лица, определени от директора на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, или на длъжностни лица, определени с решение на Централната избирателна комисия.

(2) Заличаването по ал. 1 се съобщава на лицето по реда на Гражданския процесуален кодекс. Заличаването подлежи на оспорване по реда на чл. 45, ако е извършено не по-малко от един месец преди изборния ден.

Задължение за информиране за изискването за регистрация

Чл. 25в. (1) Кампанията по чл. 25а, ал. 3 се обявява по подходящ начин в печатните и електронните медии всеки ден от деня на обявяването ѝ до деня на приключването ѝ, включително и по Българското национално радио и Българската национална телевизия поне три пъти в часовия пояс между 17:00 ч. и 22:00 ч.

(2) В помещенията, в които органите на местната администрация; Националната агенция за приходите; Националният осигурителен институт; българските дипломатически и консулски представителства, и пощенските оператори, които имат лиценз за универсална пощенска услуга, обслужват граждани, се поставя плакат с информация за кампанията за регистрация за гласуване, последиците от неизвършването ѝ, както и адреса на страницата за регистрация в интернет.

Определяне на правила за регистрация за изборите

Чл. 25г. Образците на документи за регистрация, редът и сроковете за регистрация, начините за информиране и съобщаване за регистрацията на избирателите и проверката на регистрацията се утвърждават с акт на Централната избирателна комисия.

§ 10. В чл. 26, ал. 1 текстът „Националният регистър на населението от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно

обслужване“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството“ се заменят с „публичния регистър по чл. 57, ал. 1, т. 9“.

§ 11. В чл. 27 се правят следните изменения:

1. В ал. 3 думите „имената на гражданите, които имат право да гласуват, но са пропуснати“ се заменят с „имената на гражданите, които не са гласували на последните избори, имат право да гласуват, но не са подали заявление за регистрация до 5 дни преди изборния ден, както и лицата, които са били пропуснати.“

2. В ал. 6 след думите „по чл. 408, ал. 1“ се добавя следния текст: „както и декларация по образец, че отговаря на условията да избира, че не е гласувал и няма да гласува на друго място в същите избори. Декларацията се прилага към избирателния списък и е неразделна част от него. В списъка се вписват всички данни на избирателя от документа му за самоличност.“

§ 12. В чл. 33 се създава нова ал. 4 със следния текст:

„(4) Дописването по ал. 2 има последиците на заявление за регистрация за включване в избирателните списъци по постоянен адрес.“

§ 13. В чл. 39 се правят следните изменения:

1. Създава се нова ал. 5 със следното съдържание:

„(5) Решението за изключване от списъка на заличените лица има последиците на заявление за включване в избирателните списъци по постоянен адрес.“

2. досегашните ал. 5 и 6 стават съответно ал. 7 и 8.

§ 14. В чл. 46 се правят следните изменения:

1. Ал. 3 се изменя така:

„(3) Комисията се състои от 15 членове, включително председател, по един заместник-председател от всяка парламентарна партия или коалиция и секретар, които се предлагат от парламентарно представените партии и коалиции, както и по един член, предложен от партиите и коалициите, които имат избрани с техните кандидатски листи членове на Европейския парламент, но не са парламентарно представени.“

2. В ал. 7 думите „заместник-председатели“ се заличават.

§ 15. В чл. 54, ал. 2 думите „по райони“ се заменят с „за секциите по чл. 206, ал. 2“.

§ 16. В чл. 57, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Създава се нова точка 9а със следния текст:

„9а. Определя образците на документи за регистрация на

избирателите за гласуване, информационните материали за регистрацията, както и техническите правила за регистрация и за информационен обмен и подаване на жалби във връзка с нея;

2. Създава се нова точка 33а със следния текст:

„33а. Определя условията и реда за видеонаблюдението и прякото онлайн излъчване с видеозапис на преброяването на бюлетините, установяване на резултатите и изготвяне на протоколите в секционните избирателни комисии, приемането на протоколите в районните избирателни комисии и общинските избирателни комисии и въвеждането на данни в изчислителните центрове.“

3. Създават се нови т. 50 и 51:

„50. определя условията и реда за дистанционното електронно гласуване и отчитането на гласовете от него.

51. Извършва отчитането на гласовете от дистанционното електронно гласуване и изготвя протокол.“

§ 17. Чл. 58, ал. 1, изр. 1 се променя така: „(1) Всички решения на Централната избирателна комисия могат да се обжалват пред Върховния административен съд чрез Централната избирателна комисия в тридневен срок от обявяването им.

§ 18. В чл. 59, ал. 1, т. 1 накрая се добавя „с изключение на многомандатния изборен район извън страната“.

§ 19. В чл. 70, ал. 10 се създава ново изречение второ: „На заседанията на комисията, на които се приемат, преглеждат или коригират протоколи от секционните избирателни комисии, въвеждат се данни и се изчисляват резултати, могат да присъстват и кандидатите за изборни длъжности.“. Изречение второ става изречение трето.

§ 20. Чл. 72, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Т. 13 се променя така: „13. упражнява контрол за своевременното обявяване на избирателните списъци, за доставката, съхранението и правилната употреба на машините за гласуване, за доставката и съхранението на бюлетините в секциите по чл. 206, ал. 2, както и за издаването на удостоверения за гласуване на друго място;“

2. В т. 18 след думите „бюлетини за гласуване“ се добавя текста „в секциите по чл. 206, ал. 2“, машини за гласуване“.

§ 21. В чл. 85, ал. 10 се създава ново изречение второ: „На заседанията на комисията, на които се приемат, преглеждат или коригират протоколи от секционните избирателни комисии, въвеждат се данни и се изчисляват резултати, могат да присъстват и кандидатите за изборни

длъжности.“. Изречение второ става изречение трето.

§ 22. В чл. 87, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Т. 9 се променя така: „утвърждава образците на електронните бюлетини за общински съветници и кметове в съответната община и упражнява контрол за доставката и съхранението на машините за гласуване и правилното проектиране на електронните бюлетини.“

2. В т. 20 след думите „бюлетини за гласуване“ се добавя текста „за секциите по чл. 206, ал. 2, машини за гласуване“.

§ 23. В чл. 100, ал. 1, т. 4 се променя така: „4. преброява гласовете за кандидатските листи в секциите по чл. 206, ал. 2, както и установява резултата от машинното гласуване при всички видове избори; установява броя на предпочитанията (преференциите) за кандидатите на партии и коалиции при избори за народни представители, за членове на Европейския парламент от Република България и за общински съветници; изготвя протокол за резултата от гласуването в избирателните секции извън страната и го отпечатва за тези в страната; предава протокола на районната или общинската избирателна комисия в срок до 24 часа след приключване на гласуването;“

§ 24. Създава се нов чл. 110а, със следния текст: „(1) Преброяването на бюлетините, установяването на резултатите и съставянето на протоколите в секционните избирателни комисии, приемането на протоколите в районните избирателни комисии и общинските избирателни комисии и въвеждането на данни в изчислителните центрове се излъчва онлайн, с възможност за запис, при пряка видимост, така че правилното отчитане на гласовете да може да бъде проследено от дистанция.

(2) Излъчването е свободно и безплатно и се осъществява на страницата на съответната районна или общинска избирателна комисия с ясно означаване на номера и мястото на комисията, от която се извършва онлайн излъчване.“

§ 25. В чл. 114, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В точка 6 накрая се добавя: „с правото да заснема и излъчва онлайн“.

2. В т. 7 след думата „бюлетините“ се добавя „от секциите по чл. 206, ал. 2“.

3. В точка 8 след думите „секционните избирателни комисии“ се добавя „с правото да заснема и излъчва онлайн“.

§ 26. В чл. 120, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В точка 6 накрая се добавя: „с правото да заснема и излъчва

онлайн“.

2. В т. 6 след думите „избирателните кутии“ се добавя „в секциите по чл. 206, ал. 2“.

3. В точка 7 накрая се добавя: „с правото да заснема и излъчва онлайн“.

§ 27. В чл. 126, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 3 се променя така: „присъстват в изборното помещение при отварянето на избирателните кутии в секциите по чл. 206, ал. 2 и при установяване на резултатите от гласуването, за което им се осигурява пряка видимост с правото да заснема и излъчва онлайн“.

2. В точка 4 накрая се добавя: „с правото да заснема и излъчва онлайн“.

§ 28. Чл. 206 се променя, както следва:

„Видове бюлетини

Чл. 206 (1) В избирателните секции в страната избирателят гласува с бюлетина за машинно гласуване.

(2) При гласуване чрез подвижна избирателна кутия, в избирателни секции в лечебни заведения, домове за стари хора и други специализирани институции за предоставяне на социални услуги, в избирателни секции на плавателни съдове под българско знаме и в избирателни секции извън страната избирателят гласува с хартиена бюлетина.

(3) Българските граждани извън страната могат да изберат да гласуват чрез електронна бюлетина посредством система за дистанционно електронно гласуване.

(4) Гласуването с бюлетина за машинно гласуване и с електронна бюлетина в система за дистанционно електронно гласуване е равностойно на гласуването с хартиена бюлетина.

(5) За гласуването с бюлетина за машинно гласуване и с електронна бюлетина в система за дистанционно електронно гласуване се прилагат съответните правила, които се отнасят до гласуването с хартиена бюлетина.“

§ 29. В чл. 209, ал. 3 след думите „броя на избирателите“ се добавя „, които се предполага, че ще гласуват с подвижна избирателна кутия, в избирателни секции в лечебни заведения, домове за стари хора и други специализирани институции за предоставяне на социални услуги, в избирателни секции на плавателни съдове под българско знаме и в избирателни секции извън страната“.

§ 30. Чл. 212, се правят следните промени:

1. В ал. 1 текстът става: „Избирателите гласуват в избирателните

секции в страната, с изключение на секциите по чл. 206, ал. 2, чрез специализирани устройства за гласуване“.

2. В ал. 5 думите „в избирателни секции с по-малко от 300 души,“ се заличават.

§ 31. В глава четиринадесета се създава нов раздел IV, със заглавие „Дистанционно електронно гласуване“, както следва:

„Раздел IV Дистанционно електронно гласуване

Начин на гласуване

Чл. 214а (1) Български гражданин, който се намира извън страната, може да гласува дистанционно електронно на изборите за народни представители, за президент и вицепрезидент на републиката и за членове на Европейския парламент.

(2) За това гласуване се създава обща бюлетина, която се проектира върху визуален, аудио- или тактилен терминал на устройство, използващо чуждестранна мрежа за интернет, на което гласоподавателят отбелязва по еднозначен начин своя вот.

(3) Бюлетината е проектирана по същия начин, както хартиената бюлетина, като предоставя възможност избирателят да не гласува за нито една партия, коалиция или инициативен комитет. Централната избирателна комисия утвърждава образа на бюлетината.

(4) За бюлетините при дистанционното електронно гласуване се прилагат общите правила, които се отнасят до гласуването с хартиени бюлетини.

Правомощия на Централната избирателна комисия по този раздел

Чл. 214б (1) Централната избирателна комисия възлага дистанционното електронно гласуване и свързаните с него дейности и организира, ръководи и контролира реда за провеждане на гласуването и обработката на данните от него.

(2) Централната избирателна комисия приема правила за произвеждането на дистанционното електронно гласуване, включително и за изпращането на частни ключове за идентификация, както и за обобщаването на резултатите от него не по-късно от 55 дни преди изборния ден. Правилата се публикуват на интернет страницата на комисията.

(3) Разходите за произвеждането на дистанционното електронно гласуване са за сметка на държавния бюджет.

(4) Централната избирателна комисия организира и провежда разяснителна кампания относно регистрацията, организацията и провеждането на дистанционното електронно гласуване за българските граждани извън страната.

(5) Централната изборителна комисия определя реда за електронна идентификация на изборителите съгласно Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.).

Система

Чл. 214в (1) Дистанционното електронно гласуване се осъществява с помощта на система за дистанционно електронно гласуване.

(2) Системата трябва да:

1. осигурява лесен и разбираем достъп до механизмите и начините за гласуване;
2. предлага на изборителите инструкции за действията при гласуването;
3. гарантира, че само лицата, които отговарят на условията да могат да избират и са регистрирани по реда на чл. 214д, могат да гласуват;
4. осигурява надеждна и бърза идентификация на самоличността на изборителите;
5. осигурява еднаква по обем и качество информация за всяка партия, коалиция или кандидат;
6. гарантира тайната на гласуването и свободно изразяване на волята на изборителите чрез технически средства;
7. осигурява възможност за лесна навигация на потребителския софтуер и в частност на бюлетината;
8. не изисква от изборителя специални умения освен необходимите за използване на интернет терминали;
9. позволява използване от изборителя на всички операционни системи;
10. осигурява възможност за подаване на гласа за не повече от 5 минути;
11. гарантира, че всеки изборител подава само един глас и че всеки глас се съхранява и преброява само един път;
12. бъде сертифицирана по най-висок ISO стандарт за качество и устойчивост на използвания софтуер и хардуер;
13. осигурява максимална надеждност срещу външни смущения и неразрешен достъп, включително срещу хакерски атаки;
14. съхранява данните от гласуването;
15. позволява обобщаване на резултатите, разпределянето им по изборни райони и изпращането им в електронен вид на Централната изборителна комисия след приключване на гласуването;

16. гарантира, че връзката между терминала на избирателя и сървърните компоненти се извършва по начин, който не позволява на трети страни да променят или получат достъп до обменяната информация;

17. поддържа електронен дневник на изборния процес с отбелязване на всички възникнали особености и отклонения от предвидения режим;

18. гарантира лесна поддръжка на софтуерните и хардуерните средства и бързо отстраняване на възникнали технически неизправности;

19. позволява наблюдение на изборния процес от независими и упълномощени лица и органи;

20. позволява одит и проверка от страна на упълномощени органи;

21. е одитирана преди всеки избор, като резултатите от одита се публикуват на интернет страницата на Централната избирателна комисия не по-късно от 10 дни преди началото на дистанционното електронно гласуване;

22. е с публично достъпен изходен код;

23. предоставя технологична възможност за идентифициране на потенциални нарушения на този кодекс;

24. позволява на избирателите да проверяват дали гласът им е отчетен правилно, без това да разкрива тайната на вота;

25. позволява независимо преброяване на гласовете;

26. предоставя възможност на избирателя да сигнализира по неявен начин за посегателство срещу избирателните му права и за неотчитане на гласа му в тези случаи;

27. отговаря на изискванията за мрежова и информационна сигурност, определени в наредбата по чл. 3, ал. 2 от Закона за киберсигурност;

28. не позволява добавяне, премахване или подмяна на гласове извън стандартния изборен процес;

29. отговаря на изискванията на наредбата по т. 27;

30. отговаря на Приложение III към Препоръка REC (2004)11 на Съвета на Европа за правните, оперативни и технически стандарти за електронно гласуване;

31. се състои от компоненти, всеки от които е електронно подписан от Централната избирателна комисия по смисъла на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(3) Централната избирателна комисия определя техническите изисквания към програмната и апаратната част на системата за дистанционно електронно гласуване.

(4) Централната избирателна комисия подготвя системата и въвежда списъците с партиите, коалициите и кандидатите не по-късно от 14 дни преди изборния ден.